

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές

Ενότητα 2: Μοντέλα Γλωσσικής Ανάπτυξης

Ευγενία Τόκη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τμήμα Λογοθεραπείας

Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές

Ενότητα 2: Μοντέλα Γλωσσικής Ανάπτυξης.

Ευγενία Τόκη

Επίκουρη Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Αναφορά στα συμπεριφοριστικό, στο γλωσσολογικό σημασιολογικό – γνωστικό, και στο κοινωνιογλωσσικό μοντέλο και η κατανόηση της διαδικασίας κατάκτησης της γλώσσας ως μηχανισμού μέσω της ανάλυσης βάσεων που έχουν αναπτυχθεί στην βιβλιογραφία.

Περιεχόμενα ενότητας

- Κατάκτηση της Γλώσσας
 - Ορισμοί
 - Γλωσσική Κατάκτηση
- Συμπεριφοριστικό Μοντέλο
- Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Κατάκτηση της Γλώσσας

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Ορισμοί

Ορισμοί (1 από 14)

- Σύμφωνα με την βιβλιογραφία είναι δύσκολο να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα, καθώς ο ορισμός της γλώσσας μπορεί να ποικίλλει αναλόγως με την οπτική υπό την οποία κάθε φορά την εξετάζουμε. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος θα επιχειρήσουμε να προσδιορίσουμε τη γλώσσα παρουσιάζοντας τα βασικά χαρακτηριστικά της, έτσι όπως αυτά έχουν προσδιοριστεί από τον Hockett (1958):

Ορισμοί (2 από 14)

- Για να υπάρχει γλωσσική επικοινωνία είναι απαραίτητη η χρησιμοποίηση ενός φωνητικού – ακουστικού καναλιού
- Η ικανότητα της μετάδοσης και του εντοπισμού του ήχου βασίζεται στους νόμους της φυσικής του ήχου
- Η φωνητική παραγωγή κατά την ομιλία έχει στιγμιαία διάρκεια

Ορισμοί (3 από 14)

- Η γλώσσα έχει ανταλλακτικό χαρακτήρα, ιδιότητα η οποία φαίνεται από την ικανότητα του ομιλητή να αναπαράγει φωνολογικά κάθε γλωσσικό μήνυμα που έχει κατανοήσει
- Ιδιότητα της γλώσσας είναι η πλήρης ανατροφοδότηση
- Η γλώσσα εξυπηρετεί έναν σκοπό, την διεξαγωγή της γλωσσικής επικοινωνίας

Ορισμοί (4 από 14)

- Η διεξαγωγή της γλωσσικής επικοινωνίας επιτυγχάνεται χάρη στο σημασιολογικό περιεχόμενο της γλώσσας
- Η χωρο-χρονική ανατοποθέτηση αναφέρεται στην ικανότητα της γλωσσικής επικοινωνίας να μεταφέρει πληροφορίες, όχι μόνο σύγχρονες, αλλά και ετεροχρονισμένες

Ορισμοί (5 από 14)

- Κύριο χαρακτηριστικό της γλώσσας είναι ο δημιουργικός της χαρακτήρας, ο οποίος δίνει τη δυνατότητα στον άνθρωπο να χρησιμοποιεί τα στοιχεία της γλώσσας που πιθανόν αγνοεί έως μία ορισμένη χρονική στιγμή, αλλά και να γίνεται κατανοητός από τους συνανθρώπους του.
- Η ιδιαιτερότητα της γλώσσας αναφέρεται στον ιδιαίτερο ρόλο που έχει το κάθε γλωσσικό στοιχείο

Ορισμοί (6 από 14)

- Στη διαδικασία του περάσματος από τα ζώα-προγόνους στον άνθρωπο, όταν εμφανίστηκε η εργασία με την καθαυτό της έννοια και σε σύνδεση με την κατασκευή εργαλείων, αρχίζει να διαμορφώνεται ένα δεύτερο σύστημα σήμανσης, το σύστημα της ομιλίας. Ο Hegel διέκρινε πρώτος τη γλώσσα σε λόγο και ομιλία (Δράκος,1999).

Ορισμοί (7 από 14)

- *«.....Γλώσσα είναι ο λόγος και η ομιλία: το εσωτερικό, γενικό σύστημα που χαρακτηρίζει τη δομή μιας φυσικής γλώσσας (ο λόγος) και η συγκεκριμένη από τα άτομα μιας γλωσσικής κοινότητας πραγμάτωσή του (η ομιλία).....» (Μπαμπινιώτης, 1998)*

Ορισμοί (8 από 14)

- Ο De Saussure (2011) διαχωρίζει μεταξύ της ομιλίας και της γλώσσας. Υποστηρίζει ότι η ομιλία είναι η ατομική πλευρά του λόγου που σε αυτήν περιλαμβάνεται και η φώνηση.
- Συνεπώς, η μελέτη της ομιλίας είναι ψυχοφυσική, ενώ από την άλλη η γλώσσα είναι κοινωνική και δεν είναι εξαρτημένη από την ατομικότητα του ανθρώπου.

Ορισμοί (9 από 14)

- Σύμφωνα με τους Bloom & Lahey (1978) η γλώσσα έχει τρεις διαστάσεις, οι οποίες βρίσκονται σε αλληλεπίδραση:

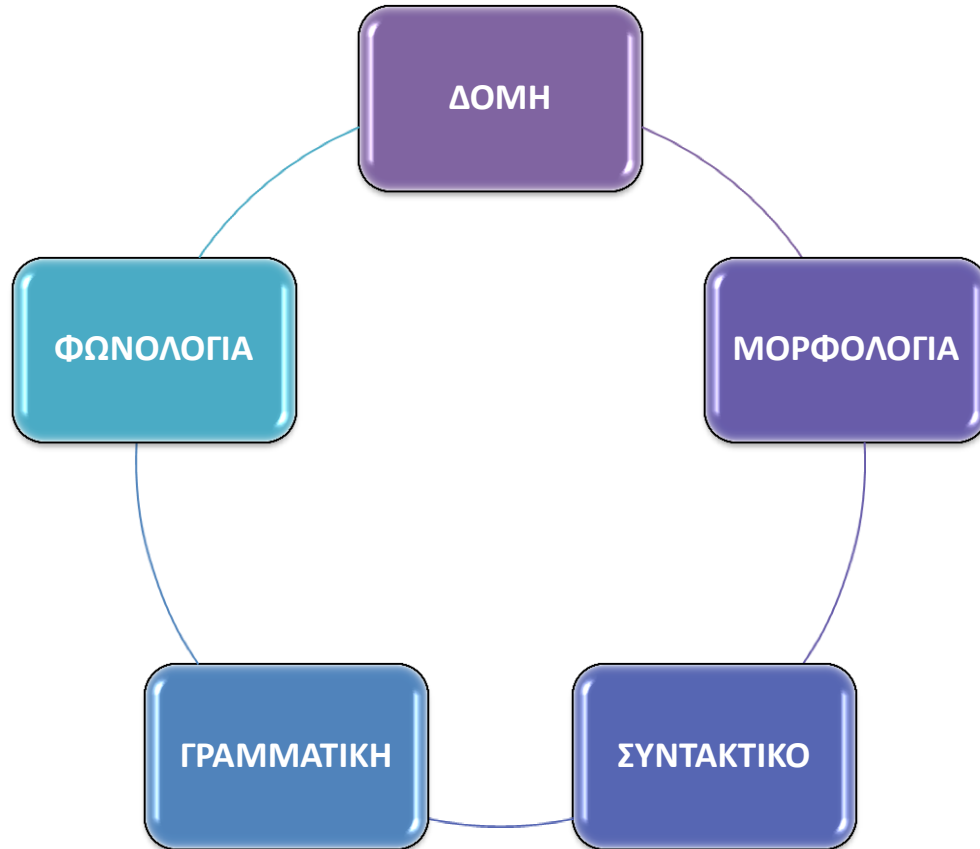
Ορισμοί (10 από 14)

Φθόγγοι → Φωνήματα → Μορφήματα →

Λέξεις → Φράσεις → Προτάσεις

Μεγαλύτερα Προτασιακά Σύνολα

Ορισμοί (11 από 14)

Ορισμοί (12 από 14)

Ορισμοί (13 από 14)

- Κατά τον Searle (1969) κάθε γλωσσική διαδικασία αναλύεται σε τέσσερα μέρη, το λεκτικό, το νοηματικό, του περιεχομένου, του αποτελέσματος.
- Ωστόσο η γλώσσα αναλύεται από κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, την μεταγλωσσική της ικανότητα, τον συστηματικό της χαρακτήρα και την καθολικότητά της:

Ορισμοί (14 από 14)

- Η γλώσσα, δηλαδή, χρησιμοποιείται για την αυτό-περιγραφή της, την ανάλυση και μελέτη της, αλλά και για την μελέτη άλλων συστημάτων επικοινωνίας. Όσον αφορά τον συστηματικό της χαρακτήρα, η γλώσσα αποτελεί ένα ιεραρχικά δομημένο σύνολο, με εσωτερικές διαιρέσεις, όπου στο πλαίσιο της δομικής γλωσσολογίας, εισάγεται χωρισμός του υλικού σε φωνολογικό, μορφολογικό και συντακτικό επίπεδο. (Searle, 1969)

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Γλωσσική Κατάκτηση

Γλωσσική Κατάκτηση (1 από 26)

- Σύμφωνα με τον Δράκο (1999) υπάρχει ένας κοινός τόπος μεταξύ των ειδικών, στην άποψη ότι η γλωσσική εξέλιξη του ανθρώπου αποτελεί γνωστικό αντικείμενο, το οποίο προσεγγίζεται επιστημονικά από διάφορες οπτικές γωνίες με αποτέλεσμα να δημιουργείται κάθε φορά που εξετάζεται συστηματικά ένα διεπιστημονικό πλαίσιο διερεύνησής του.

Γλωσσική Κατάκτηση (2 από 26)

- Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι από τις αρχές του 20ου αιώνα (1913), ο Γερμανός Froeschels όπως και άλλοι ειδικοί εισήγαγαν νέους όρους όπως λογοδιδακτική, λογοπαιδεία (λόγος + παιδεία) ή ακόμη λογοπεδική (λόγος + πέδη = εμπόδιο), έννοιες που σηματοδοτούν και αντίστοιχες επιστημονικές θεωρίες.

Γλωσσική Κατάκτηση (3 από 26)

- Φαίνεται πως η αδρανοποίηση όσο και η καταστροφή των νευρώνων δεν είναι αναστρέψιμη και ως εκ τούτου τη λειτουργία τους αναλαμβάνουν άλλα κέντρα του εγκεφάλου.
- Επί πλέον ο προσωπικός ρυθμός εγκεφαλικής ανάπτυξης αποτελείται από φάσεις επιτάχυνσης και φάσεις επιβράδυνσης.

Γλωσσική Κατάκτηση (4 από 26)

- Ο Snow (1972, 1978, 1983) κατέληξε μετά από σειρά ερευνών σε τρία συμπεράσματα αναφορικά με την απόκτηση της γλώσσας από τα παιδιά:
 - Η απόκτηση της γλώσσας είναι συνέπεια της αλληλεπίδρασης μητέρας – παιδιού που αρχίζει από τη γέννηση. Η συνεργασία αυτή είναι στον ίδιο βαθμό απαραίτητη όχι μόνο για τη γλώσσα, αλλά και για τη συναισθηματική και αντιληπτική του ικανότητα.

Γλωσσική Κατάκτηση (5 από 26)

- Ο Snow (1972, 1978, 1983) κατέληξε μετά από σειρά ερευνών σε τρία συμπεράσματα αναφορικά με την απόκτηση της γλώσσας από τα παιδιά:
 - Η απόκτηση της γλώσσας είναι συνάρτηση της γνωστικής ανάπτυξης.
 - Η δημιουργία απλοποιημένων γλωσσικών κατασκευών είναι το ίδιο σημαντική για την επικοινωνιακή διαδικασία, όσο και η κατάκτηση του συντακτικού και της γραμματικής.

Γλωσσική Κατάκτηση (6 από 26)

- Κατά τον Παρασκευόπουλο (1996):

«η ραγδαία ανάπτυξη της γλώσσας κατά την νηπιακή ηλικία είναι καταφανής σε όλους τους τομείς της γλωσσικής επίδοσης: άρθρωση, λεξιλόγιο, μήκος προτάσεων και γραμματική δομή. Διαπολιτιστικές έρευνες έδειξαν ότι η πρόοδος στους τομείς αυτούς συνεχίζεται καθ' όλη την παιδική και εφηβική ηλικία, οι δραματικότερες όμως αλλαγές συμβαίνουν κατά την προσχολική ηλικία και κυρίως περί το 3ο έτος της ηλικία.»

Γλωσσική Κατάκτηση (7 από 26)

- Η Φωνολογική ανάπτυξη, αναφέρεται στη γνώση που αποκτά το παιδί, ώστε να μπορεί να διακρίνει, να κατανοεί και να παράγει τους συνδυασμούς των ήχων της ομιλίας. Η Συντακτική ανάπτυξη αναφέρεται στην ανακάλυψη των κανόνων της δομής των λέξεων σε προτάσεις, ενώ η Σημασιολογική ανάπτυξη προσδιορίζει τη μάθηση του εννοιολογικού περιεχομένου των λέξεων και των προτάσεων. (Πόρποδας, 1996)

Γλωσσική Κατάκτηση (8 από 26)

- Το **προγλωσσικό στάδιο**, όπου πραγματοποιείται η φωνολογική ανάπτυξη.
- Περιλαμβάνει την πρώτη περίοδο της ζωής του παιδιού και εκτείνεται μέχρι τον 12ο μήνα. Κατ' αυτήν μαθαίνει να αναγνωρίζει, να διαχωρίζει, να εσωτερικεύει, να αφομοιώνει και να αναπαράγει ήχους της ανθρώπινης ομιλίας.

Γλωσσική Κατάκτηση (9 από 26)

- Οι Lenneberg et al., (1967) θεωρούν ότι η μεταλλαγή από το ψέλλισμα στις λέξεις οφείλεται σε θεμελιώδεις αλλαγές στο νευρολογικό σύστημα των παιδιών, και ότι ο σχηματισμός των λέξεων και των προτάσεων είναι αδύνατος εφ' όσον δεν ολοκληρωθεί αυτή η νευρολογική ωρίμανση. Η απόκτηση των λέξεων είναι αργή για 3- 4 μήνες και μετά γίνεται ταχύτατη με αποτέλεσμα περίπου στους 20 μήνες να υπάρχει ένα λεξιλόγιο περίπου 50 λέξεων.

Γλωσσική Κατάκτηση (10 από 26)

- Το **λεκτικό στάδιο**, όπου πραγματοποιείται η γραμματική – συντακτική ανάπτυξη, η οποία αρχίζει μετά το 12ο μήνα και ολοκληρώνεται μέχρι την περίοδο που το παιδί πάει στο σχολείο. Σύμφωνα με τον Chomsky (1956, 1986), υπάρχουν και εξαιρέσεις και έτσι η ολοκλήρωση μπορεί να πραγματοποιηθεί πολλές φορές στην ηλικία των 9 ετών. Την περίοδο αυτή τοποθετείται η απόκτηση των λεξιλογικών και δομικών στοιχείων της γλώσσας.

Γλωσσική Κατάκτηση (11 από 26)

- Το εννοιολογικό στάδιο, όπου πραγματοποιείται η σημασιολογική ανάπτυξη.
- Η αρχή του συμπίπτει χρονικά με την είσοδο του παιδιού στο σχολείο και για μερικούς μελετητές ολοκληρώνεται στην ηλικία των 8 ετών, ενώ για άλλους η ολοκλήρωσή του επέρχεται κατά την εφηβεία. (Τσιναρέλης, 2004)

Γλωσσική Κατάκτηση (12 από 26)

- Επίσης η γνώση αυτή καθιστά ικανό τον ομιλητή να διακρίνει τη γραμματικά σωστή πρόταση από τη λανθασμένη.
- Στον αντίποδα, ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιείται η γλώσσα προσδιορίζει το λειτουργικό στοιχείο της γλωσσικής λειτουργίας, που είναι γνωστό ως γλωσσική απόδοση (linguistic performance). (Πόρποδας, 1996)

Γλωσσική Κατάκτηση (13 από 26)

- Η πρώτη διαπίστωση ήταν ότι το παιδί δεν μιλά μια ελλιπώς αναπτυγμένη μορφή της γλώσσας των ενηλίκων, αλλά τη δική του μορφή γλώσσας, η οποία είναι ποιοτικά διαφορετική από αυτή των ενηλίκων και έχει τα δικά της χαρακτηριστικά. Η δεύτερη διαπίστωση, ήταν ότι για να μπορέσει το παιδί να μάθει αποτελεσματικότερα όλες τις μορφές της γλώσσας του (δηλαδή την κατανόηση και παραγωγή τόσο του προφορικού, όσο και του γραπτού λόγου) είναι ανάγκη να κατέχεται από μια ενεργητική – ερευνητική διάθεση (Πόρποδας, 1996)

Γλωσσική Κατάκτηση (14 από 26)

- **0 – 3 μηνών:** Ο πρώτος ήχος που παράγει το νεογέννητο είναι το κλάμα και οι έρευνες μέσα από την σπεκτρογραφική ανάλυση του κλάματος διαφόρων βρεφών έδειξε ότι διαφέρει από παιδί σε παιδί και ότι είναι πολύ πιθανό να αντανακλά τη φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού (Turner, 1975).

Γλωσσική Κατάκτηση (15 από 26)

- **4 – 7 μηνών:** Στην ηλικία αυτή παρατηρείται μια διαφοροποίηση της αρχικής φωνολογικής παραγωγής, που χαρακτηρίζεται από συστηματικότερο γουργούρισμα και αναγνωρίζεται ως ο πρώτος σταθμός της γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού. Η κανονικότερη παραγωγή των ήχων που παρατηρείται υποστηρίζεται ότι είναι γενετικά προκαθορισμένη και ενδέχεται επίσης να έχει και κοινωνική σκοπιμότητα βοηθώντας το παιδί στις κοινωνικές του σχέσεις.

Γλωσσική Κατάκτηση (16 από 26)

- **8 – 12 μηνών (συνολικά):** Παρατηρείται μια φωνολογική παραγωγή που είναι πιο συστηματική και φαίνεται να μοιάζει κάπως με τους ήχους της ομιλίας των ενηλίκων, και επειδή πιστεύεται ότι αυτή η γλωσσική παραγωγή είναι κατά μεγάλο μέρος αποτέλεσμα μίμησης της ομιλίας των ενηλίκων ονομάζεται ηχολαλία.

Γλωσσική Κατάκτηση (17 από 26)

- **1 έτους και μετά:** Το παιδί παράγει την πρώτη λέξη και σύμφωνα με τον Wilkes (1976) το λεξιλόγιο του παιδιού αναπτύσσεται γρήγορα. Στην συνέχεια η αντίληψη και η παραγωγή των ήχων πρέπει να αυξηθεί για να μπορέσει το παιδί να κατανοήσει και να χρησιμοποιήσει τους φωνολογικούς κανόνες της μητρικής του γλώσσας. Στην αναπτυξιακή εξέλιξη του φωνολογικού στοιχείου της γλώσσας, η αναγνώριση των φωνολογικών μονάδων, προηγείται της παραγωγής.

Γλωσσική Κατάκτηση (18 από 26)

- **10 – 12 μηνών (ολοφραστικό στάδιο):** Η ανάπτυξη του συντακτικού συστήματος ουσιαστικά αρχίζει όταν παράγεται η πρώτη πραγματική γλωσσική έκφραση. Πότε όμως ακριβώς συμβαίνει αυτό το γεγονός; Μπορούμε να πούμε ότι η πρώτη λέξη παράγεται όταν το παιδί τη χρησιμοποιεί συχνά, όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι την κατανοεί, όταν τη χρησιμοποιεί αυθόρμητα και όχι απλώς μιμητικά και όταν η λέξη ανήκει στο λεξιλόγιο των ενηλίκων. (Nash, 1973)

Γλωσσική Κατάκτηση (19 από 26)

- **18 – 20 μηνών (μεταβατικό στάδιο):** Το στάδιο αυτό συνδέει το ολοφραστικό στάδιο της πρώτης λέξης με την εμφάνιση της πρότασης των 2 ή περισσότερων λέξεων. Το παιδί ενδέχεται να εκφράσει δύο λέξεις μαζί, αλλά με ένα κενό χρονικό διάστημα ανάμεσά τους και χωρίς σταθερή σειρά μεταξύ τους. (Nash, 1973)

Γλωσσική Κατάκτηση (20 από 26)

- **12 – 18 μηνών (στάδιο φράσεων 2 λέξεων):** Το χαρακτηριστικό της γλωσσικής ανάπτυξης αυτής της περιόδου είναι ότι οι προτάσεις του παιδιού σχηματίζονται κυρίως από δύο λέξεις. Οι προτάσεις είναι απλές, σύντομες περιλαμβάνοντας μόνο κύριες λέξεις σημασιολογικού περιεχομένου, για αυτό ο λόγος του παιδιού στην ηλικία αυτή ονομάζεται τηλεγραφικός λόγος.

Γλωσσική Κατάκτηση (21 από 26)

- **2 – 3 ετών** (στάδιο προτάσεων 3 λέξεων): Στην περίοδο αυτή οι προτάσεις που φτιάχνει το παιδί είναι πιο μεγάλες και πιο σύνθετες, χωρίς αυτό να σημαίνει πως η θέση των λέξεων μέσα στην πρόταση είναι τυχαία. Ένα άλλο χαρακτηριστικό της γλωσσικής παραγωγής αυτής της περιόδου είναι η ανάπτυξη του αντικειμένου της πρότασης σε ιδιαίτερη πρόταση, με βάση το ουσιαστικό. (Braine, 1963)

Γλωσσική Κατάκτηση (22 από 26)

- **3 – 6 ετών:** Παρατηρείται μια ταχεία πρόοδος στη γλωσσική εξέλιξη τόσο στον τομέα της κατανόησης, όσο και της παραγωγής και όπως είναι φυσικό η κατανόηση είναι πιο αναπτυγμένη από την ομιλία. Το δεύτερο χαρακτηριστικό είναι η ανάπτυξη των γλωσσικών μετασχηματισμών, και αυτές που έχουν μελετηθεί περισσότερο είναι οι ερωτήσεις και οι αρνητικές προτάσεις. (Chomsky, 1969)

Γλωσσική Κατάκτηση (23 από 26)

- **Ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου:** Η αύξηση του λεξιλογίου είναι μια μακρόχρονη υπόθεση, όπου για να μπορέσει το παιδί να αποκτήσει άνεση στη γλωσσική επικοινωνία πρέπει να μαθαίνει νέες λέξεις εμπλουτίζοντας έτσι σταδιακά το λεξιλόγιό του. Ωστόσο όμως θα πρέπει να τονιστεί ότι ο λεξιλογικός πλούτος τα παιδιού αποτελεί μόνο μερική ένδειξη της σημασιολογικής ανάπτυξης της γλώσσας, διότι δεν προσδιορίζει την ακριβή έννοια με την οποία η λέξη είναι γνωστή στο παιδί. (Chomsky, 1969)

Γλωσσική Κατάκτηση (24 από 26)

- **Η απόκτηση της έννοιας των λέξεων:** Κατά μια άποψη η απόκτηση των εννοιών σχετίζεται με την συναισθηματική και βουλητική κατάσταση του παιδιού. Κατά μια άλλη άποψη, η απόκτηση των εννοιών σχετίζεται με την ανάπτυξη της συμβολικής λειτουργίας. Δηλαδή, ενώ αρχικά το παιδί προφέρει μια λέξη συνήθως εκφράζει τα αισθήματά του, σιγά-σιγά όμως αρχίζει να χρησιμοποιεί τις λέξεις σαν σύμβολα προσώπων, πραγμάτων ή καταστάσεων. (Chomsky, 1969)

Γλωσσική Κατάκτηση (25 από 26)

- Η απόκτηση της έννοιας της δομής των προτάσεων: Κατά τους ερευνητές για να μπορέσει το παιδί να κρίνει αν μια πρόταση είναι σημασιολογικά σωστή, πρέπει να ξεχωρίσει τα σημασιολογικά χαρακτηριστικά των λέξεων και να εντοπίσει τους περιορισμούς που έχει η κάθε λέξη. Πάνω στο θέμα αυτό νεότερες έρευνες έδειξαν ότι παιδιά ηλικίας 5 ετών δεν είναι ακόμα πλήρως ικανά να κατανοήσουν τη σημασιολογική συνέπεια της πρότασης. (Halliday, 1975)

Γλωσσική Κατάκτηση (26 από 26)

Η θεωρία της αναφοράς:

- Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, η έννοια είναι αυτό στο οποίο αναφέρεται η λέξη, δηλαδή, οι λέξεις είναι σύμβολα που δηλώνουν αυτό στο οποίο αναφέρονται. (Πόρποδας, 1996)

Συμπεριφοριστικό Μοντέλο

Συμπεριφοριστικό Μοντέλο (1 από 2)

- Η Συμπεριφοριστική θεωρία προσδίδει έμφαση στη χρήση της γλώσσας στο φυσικό περιβάλλον του ομιλητή. Αναπτύχθηκε πρωταρχικά στην Αμερική από επιφανείς θεωρητικούς της μάθησης όπως ήταν οι Mowrer (1954), Skinner (1957) και Osgood (1963) και στη συνέχεια από τους Braine (1971), Jenkins και Palermo (1964), Staats (1975), κ.ά.

Συμπεριφοριστικό Μοντέλο (2 από 2)

- Σύμφωνα με τη θέση αυτή στην οποία δεσπόζει η εμπειριοκρατική άποψη του Skinner (1953), η γλώσσα δεν είναι παρά το αποτέλεσμα μάθησης ακολουθώντας τις διαδικασίες που προαναφέρθηκαν δηλαδή εκείνες της μίμησης, της άσκησης και της κοινωνικής ενίσχυσης. Επομένως μπορεί να υποστηριχθεί ότι το νήπιο από πριν δεν έχει καμιά γνώση της γλώσσας. Αποκτά όμως την ικανότητα εκμάθησής της μέσα από τη χρήση και ενδυνάμωση της μιμητικής του ικανότητας.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (1 από 22)

- Για τον Chomsky, ο σκοπός της μελέτης της σύνταξης είναι να περιγράψει ένα σύνολο κανόνων, ή γραμματική, η οποία μας επιτρέπει να παράγουμε και να κατανοούμε τη γλώσσα.
- Ο Chomsky (1968) υποστήριξε ότι είναι σημαντικό να γίνεται διάκριση μεταξύ της ιδανικής γλωσσικής ικανότητας και της πραγματικής γλωσσικής επιτέλεσης.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (2 από 22)

- Στην πιο πρόσφατη δουλειά του, ο Chomsky (1986) διέκρινε μεταξύ εξωτερικευμένης γλώσσας (E-language) και της εσωτερικευμένης (I-language). Για τον Chomsky, η γλωσσολογία της εξωτερικευμένης γλώσσας (E-language) έχει να κάνει με τη συλλογή δειγμάτων γλώσσας και την κατανόηση των ιδιοτήτων τους συγκεκριμένα περιγράφει τις κανονικότητες μιας γλώσσας με τη μορφή μιας γραμματικής.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (3 από 22)

- Ένας άλλος τρόπος να το περιγράψουμε είναι ότι η εσωτερικευμένη γλώσσα έχει να κάνει με νοητικά φαινόμενα, ενώ η εξωτερικευμένη γλώσσα συνδέεται με κοινωνικά φαινόμενα (Cook & Newson, 1996). Η ικανότητα είναι μια πλευρά της εσωτερικευμένης γλώσσας.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (4 από 22)

- Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η γλωσσολογική θεωρία του Chomsky έχει εξελιχθεί σε μεγάλο βαθμό μέσα στα χρόνια. Η πρώτη της εκδοχή ήταν σε ένα βιβλίο το οποίο ονομαζόταν Συντακτικές Δομές (Syntactic Structures) (1957). Η εκδοχή του 1965 έγινε γνωστή ως «βασική θεωρία», η οποία ακολουθήθηκε με τη σειρά της από την «εκτεταμένη βασική θεωρία», την «αναθεωρημένη εκτεταμένη βασική θεωρία» και έπειτα από τη θεωρία-νόμο GB (government and binding) (Chomsky, 1981).

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (5 από 22)

- Η τελευταία εκδοχή ονομάζεται μινιμαλισμός (Chomsky, 1995). Το κεντρικό θέμα παραμένει ότι η γλώσσα βασίζεται σε κανόνες και ότι η γνώση της σύνταξης μπορεί να κλειστεί μέσα σε ένα πεπερασμένο αριθμό συντακτικών κανόνων. Αν το σκεφτούμε πιο προσεκτικά, θα δούμε ότι η γλώσσα περιλαμβάνει κανόνες, ακόμη και αν δεν τους συνειδητοποιούμε πάντοτε.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (6 από 22)

- Ο Chomsky (1965) παρουσίασε μια μεγάλη αναθεώρηση της θεωρίας, η οποία αποκαλείται συνήθως βασική θεωρία. Οι αλλαγές αφορούσαν κατά κύριο λόγο τη δομή του γλωσσικού συστήματος και τη φύση των συντακτικών κανόνων. Στο νέο μοντέλο υπήρχαν πλέον τρία βασικά συστατικά στοιχεία.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (7 από 22)

- Πρώτον, ένα σημασιολογικό σύστημα (το οποίο δεν είχε ισοδύναμό του στο προηγούμενο μοντέλο), απέδιδε νόημα στις συντακτικές ακολουθίες-δεύτερον, ένα φωνολογικό συστατικό, το οποίο μετέτρεπε τις συντακτικές ακολουθίες σε φωνολογικές- και τρίτον, ένα συντακτικό συστατικό στοιχείο που αφορούσε την οργάνωση των λέξεων.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (8 από 22)

- Θεωρία αρχών και παραμέτρων καθώς η θεωρία του Chomsky συνέχισε να εξελίσσεται, αν και οι βασικοί στόχοι της γλωσσολογίας παρέμεναν οι ίδιοι, πολλά από τα χαρακτηριστικά των γραμματικών άλλαξαν. Μέχρι αρκετά πρόσφατα, η νέα «βασική εκδοχή της θεωρίας» ήταν γνωστή ως Government and Binding - GB (Chomsky, 1981), αλλά πλέον χρησιμοποιείται ευρύτερα ο όρος θεωρία των αρχών και των παραμέτρων.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (9 από 22)

- Στις πιο πρόσφατες εκδοχές της θεωρίας, έχει γίνει πληθώρα σημαντικών αλλαγών. Πρώτον, με το χρόνο, ο αριθμός των μετασχηματισμών μειώθηκε σταθερά. Δεύτερον, σε σχέση με το παραπάνω, η σπουδαιότητα της βαθιάς δομής έχει επίσης μειωθεί (Chomsky, 1991). Τρίτον, όταν οι συνιστώσες μετακινούνται από το ένα μέρος στο άλλο, υποτίθεται ότι αφήνουν ένα ίχνος στην αρχική τους θέση. Τέταρτον, ειδική έμφαση δίνεται στη σημαντικότερη λέξη σε κάθε φράση.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (10 από 22)

- Ο Chomsky (1957) έδειξε ότι η φυσική γλώσσα δεν μπορεί να χαρακτηρίζεται από ένα μηχανισμό πεπερασμένης κατάστασης. Πιο συγκεκριμένα, ένας μηχανισμός πεπερασμένης κατάστασης δεν μπορεί να παράγει αυθαίρετα, μακρές προτάσεις, πολλαπλών, κεντρικά ενσωματωμένων δομών, όπου η ακολουθία ενσωμάτωσης θα μπορούσε να συνεχίζεται επί άπειρον.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (11 από 22)

- Ο Chomsky (1965, 1968, 1986) υποστήριξε ότι η απόκτηση της γλώσσας πρέπει να οδηγείται από εγγενείς περιορισμούς και ότι η γλώσσα αποτελεί μια ξεχωριστή ικανότητα, η οποία δεν εξαρτάται από άλλες γνωστικές ή αντιληπτικές διαδικασίες. Υποστήριξε ότι αποκτάται, όταν το παιδί είναι ακόμη ανίκανο για σύνθετα διανοητικά επιτεύγματα και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να εξαρτάται από τη νοημοσύνη, τη γνώση ή την εμπειρία.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (12 από 22)

- Οι γλώσσες προφανώς διαφέρουν και τα παιδιά έρχονται αντιμέτωπα με το έργο της απόκτησης των ιδιαίτερων λεπτομερειών της γλώσσας τους. Για τον Chomsky (1981), αυτή είναι η διαδικασία του προσδιορισμού των παραμέτρων. Μια παράμετρος είναι περισσότερο μια καθολική πτυχή της γλώσσας, μπορεί να πάρει μια θέση από ένα μικρό αριθμό θέσεων, κάτι σαν διακόπτης.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (13 από 22)

- Οι παράμετροι ρυθμίζονται από την έκθεση του παιδιού σε μια συγκεκριμένη γλώσσα. Ένας άλλος τρόπος να το βλέπουμε είναι ότι ο LAD δεν υπαγορεύει τις λεπτομέρειες συγκεκριμένων γλωσσών, αλλά μάλλον θέτει όρια στο πώς μπορούν να μοιάζουν οι αποκτηθείσες γλώσσες οι γλώσσες δεν έχουν την ελευθερία να διαφοροποιούνται με κάθε δυνατό τρόπο, αλλά περιορίζονται.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (14 από 22)

- Η υπόθεση της συνέχειας αναφέρει ότι όλες οι αρχές και οι παράμετροι είναι διαθέσιμες από τη γέννηση, αλλά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλες αμέσως, εξαιτίας άλλων παραγόντων. Για παράδειγμα, το παιδί θα πρέπει πρώτα να αναγνωρίζει ότι οι λέξεις ανήκουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες και να είναι σε θέση να συγκρατεί μεγάλες προτάσεις στη μνήμη του, για χρονικό διάστημα αρκετό, ώστε να τις επεξεργάζεται (Clahsen, 1992).

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (15 από 22)

- Η δεύτερη ερμηνεία είναι ότι τα παιδιά δεν έχουν άμεση πρόσβαση σε όλη την έμφυτη γνώση τους. Αντίθετα, αυτή μόνο γίνεται σταδιακά διαθέσιμη μέσα στο χρόνο, σα συνέπεια της ωρίμανσης (Felix, 1992). Υπάρχει διαφωνία σχετικά με το ποια από αυτές ερμηνεύει καλύτερα τη γλωσσική ανάπτυξη.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (16 από 22)

- Ένα επιπλέον πρόβλημα είναι ότι έχει αποδειχθεί δύσκολο να βρεθούν παραδείγματα συγκεκριμένων παραμέτρων, που να έχουν προσδιορισθεί ξεκάθαρα σε διαφορετικές γλώσσες (Maratsos, 1998).
- Αρχικά πιστευόταν ότι, επειδή το σύστημα χρήσης των χεριών ωριμάζει πιο γρήγορα από το γλωσσικό, τα πρώτα νεύματα εμφανίζονταν πριν από τις πρώτες προφορικές λέξεις (Newport & Meier, 1985; Schlesinger & Meadow, 1972)

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (18 από 22)

- Παρόλα αυτά είναι πιθανόν ότι οι άνθρωποι τείνουν να υπέρ-ερμηνεύουν τις χειρονομίες των μικρών παιδιών, ενώ στην πραγματικότητα τα νεύματα και οι προφορικές λέξεις εμφανίζονται περίπου την ίδια χρονική περίοδο (Petitto, 1987). Δεύτερον, τα παιδιά που χρησιμοποιούν τη νοηματική, κάνουν τα ίδια είδη συστηματικών λαθών, όπως τα παιδιά που χρησιμοποιούν την προφορική γλώσσα, την ίδια χρονική περίοδο (Petitto, 1987).

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (19 από 22)

- Ο Chomsky (1968) έκανε τη διάκριση ανάμεσα στα ουσιώδη και στα τυπικά καθολικά χαρακτηριστικά. Τα ουσιώδη καθολικά χαρακτηριστικά περιλαμβάνουν τις κατηγορίες (σύνταξη, σημασιολογία, φωνολογία) οι οποίες είναι κοινές σε όλες τις γλώσσες. Η παρουσία των κατηγοριών των ουσιαστικών και των ρημάτων είναι ένα παράδειγμα θεμελιώδους καθολικής δομής, καθώς όλες οι γλώσσες κάνουν αυτή τη διάκριση.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (20 από 22)

- Πρώτον, ορισμένα καθολικά χαρακτηριστικά μπορεί να αποτελούν τμήμα του έμφυτου συστατικού της γραμματικής. Υπάρχουν κάποιες ενδείξεις γι' αυτόν τον ισχυρισμό στον τρόπο, με τον οποίο οι παράμετροι ρυθμίζουν φαινομενικά άσχετα χαρακτηριστικά της γλώσσας.

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (21 από 22)

- Δεύτερον, ορισμένα καθολικά χαρακτηριστικά πιθανόν να είναι μέρος του έμφυτου συστατικού στοιχείου της γνώσης, το οποίο οδηγεί έπειτα στην ενσωμάτωσή τους σε όλες τις γλώσσες.
- Τρίτον, οι περιορισμοί στη συντακτική επεξεργασία συμβάλλει, ώστε ορισμένες σειρές λέξεων να είναι ευκολότερες στην επεξεργασία από ότι άλλες (Hawkins, 1990).

Γλωσσολογικό-Σημασιολογικό Μοντέλο (22 από 22)

- Τέταρτον, τα καθολικά στοιχεία μπορεί να είναι αποτέλεσμα ισχυρών χαρακτηριστικών του περιβάλλοντος που μας επιβάλλονται από τη γέννηση και κάνουν την παρουσία τους αισθητή σε όλες τις γλώσσες. Πρακτικά, είναι πιθανόν πολύ δύσκολο να διακρίνει κανείς ανάμεσα στις εναλλακτικές αυτές.

Βιβλιογραφία (1 από 6)

- Austin, J. L. (1975). *How to do things with words (Vol. 367)*. Oxford university press.
- Bates, E. (1976). *Language and context: The acquisition of pragmatics (Vol. 13)*. New York: Academic Press.
- Bloom, L., & Lahey, M. (1978). *Language development and language disorders*. USA: John Wiley & Sons.
- Braine, M. D. (1971). The acquisition of language in infant and child. *The learning of language*, 7-95.
- Broen, P. A. (1972). The Verbal Environment of the Language-Learning Child. *ASHA Monographs*, No. 17.
- Bruner, J. S. (1975). The ontogenesis of speech acts. *Journal of child language*, 2(01), 1-19.
- Bruner, J. S. (1975). From communication to language—A psychological perspective. *Cognition*, 3(3), 255-287.
- Chomsky, N. (1956). Three models for the description of language. *Information Theory, IRE Transactions on*, 2(3), 113-124.
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic structures*. The Hague: Mouton.
- Chomsky, N. (1959). Review of “Verbal behavior” by B.F. Skinner. *Language*, 35, 26-58.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the theory of syntax*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Chomsky, N. (1968). *Language and mind*. New York: Harcourt Brace.
- Chomsky, N. (1975). *Reflections on language*. New York: Pantheon.
- Chomsky, N. (1981). *Lectures on government and binding*. Dordrecht: Foris.
- Chomsky, N. (1986). *Knowledge of language*. New York: Praeger Special studies.
- Chomsky, N. (1988). *Language and problems of knowledge: The Managua lectures*. Cambridge, MA: MIT Press.

Βιβλιογραφία (2 από 6)

- Chomsky, N. (1991). Linguistics and cognitive science: Problems and mysteries. In A. Kasher (Ed.), *The Chomskyan turn* (pp. 26-53). Oxford: Blackwell.
- Chomsky, N. (1995). Bare phrase structure. In G. Webelhuth (Ed.), *Government and binding theory and the minimalist programme* (pp. 383-400). Oxford: Blackwell.
- Cook, V.J., & Newson, M. (1996). *Chomsky's universal grammar: An introduction (2nd Edn.)*. Oxford: Blackwell.
- Dore, J. (1974). A pragmatic description of early language development. *Journal of psycholinguistic Research*, 3(4), 343-350.
- De Saussure, F., & Baskin, W. (2011). *Course in general linguistics*. Columbia University Press.
- Dore, J. (1975). Holophrases, speech acts and language universals. *Journal of child language*, 2(01), 21-40.
- Δράκος Γ, (2002). Σύγχρονα θέματα της Ειδικής Παιδαγωγικής. Αθήνα, Ατραπός.
- Δράκος Γ, (1996). Παιδαγωγική διαδικασία και δράση – Αγωγή /Ειδική αγωγή Λόγου και Ομιλίας. Αθήνα, “Περιβολάκι” & Ατραπός.
- Eimas, P. D. (1974). *Linguistic processing of speech by young infants*.
- Felix, S. (1992). Language acquisition as a maturational process. In J. Weissenborn, H. Goodluck, & T. Roeper (Eds.), *Theoretical issues in language acquisition* (pp. 25-51). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- Frith, U., & Snowling, M. (1983). Reading for meaning and reading for sound in autistic and dyslexic children. *British Journal of Developmental Psychology*, 1(4), 329-342.

Βιβλιογραφία (3 από 6)

- Garnica, O. K. (1977). Some prosodic and paralinguistic features of speech to young children.
- Gruber, J. S. (1967). Topicalization in child language. *Foundations of language*, 37-65.
- Halliday, M. A. K. (1975a). Learning How to Mean--Explorations in the Development of Language.
- Halliday, M. A. K. (1975b). Learning How to Mean--Explorations in the Development of Language.
- Hawkins, J.A. (1990). A parsing theory of word order universal. *Linguistic Inquiry*, 21, 223-261.
- Hirschman, R., & Katkin, E. S. (1973). Psychophysiological functioning, arousal, attention, and learning during the first year of life. *Advances in child development and behavior*, 9, 115-150.
- Hockett, C. F. (1958). A course in modern linguistics. *Language Learning*, 8(3-4), 73-75.
- Holzman, M. (1984). Evidence for a reciprocal model of language development. *Journal of psycholinguistic research*, 13(2), 119-146.
- Jenkins, J. J., & Palermo, D. S. (1964). Mediation processes and the acquisition of linguistic structure. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 141-169.
- Lenneberg, E. H., Chomsky, N., & Marx, O. (1967). *Biological foundations of language (Vol. 68)*. New York: Wiley.
- Lewis, M., & Freedle, R. (1972). Mother-infant dyad: The cradle of meaning. *ETS Research Bulletin Series*, 1972(1), i-43.
- Mahoney, G. J., & Seely, P. B. (1977). The Role of the Social Agent in Language Acquisition: Implications for Language Int. crvent. ion1. *INT'L REV OF RESRCH IN MENTL RETARDTN*, 8, 57.

Βιβλιογραφία (4 από 6)

- Marsh, G., Friedman, M., Welch, V., & Desberg, P. (1981a). A cognitive-developmental theory of reading acquisition. *Reading research: Advances in theory and practice*, 3, 199-221.
- Marsh, G., Friedman, M., Desberg, P., & Saterdahl, K. (1981b). Comparison of reading and spelling strategies in normal and reading disabled children. In *Intelligence and learning* (pp. 363-367). Springer US.
- Maratsos, M. (1998). The acquisition of grammar. In W. Damon, D. Kuhn, & R.S. Siegler (Eds.), *Handbook of child psychology (Vol. 2, 5th Edn., pp. 421-466)*. New York: Wiley.
- Μαυρομάτη Δ, (1999). *Μέθοδος Δώρας Μαυρομάτη – Η διδασκαλία της Ορθογραφίας με Εικονογραφήματα σε παιδιά με Δυσλεξία*. Αθήνα, Δέσποινα Μαυρομάτη.
- Mitchell P, (2002). *Η κατανόηση του νου στην παιδική ηλικία*. Αθήνα, Τυπωθήτω.
- Mowrer, O. (1954). The psychologist looks at language. *American psychologist*, 9(11), 660.
- Μπαμπινιώτης Γ, (1998). *Θεωρητική Γλωσσολογία. Εισαγωγή στη σύγχρονη Γλωσσολογία*. Αθήνα, Ατραπός
- Muma, J. R. (1978). *Language handbook: Concepts, assessment, intervention*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Newport, E.L., & Meier, R.P. (1985). The acquisition of American Sign Language. In D.I. Slobin (Ed.), *The cross-linguistic study of language acquisition: Vol. 1. The data (pp. 882-938)*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- Osgood, C. E. (1963). On understanding and creating sentences. *American psychologist*, 18(12), 735.

Βιβλιογραφία (5 από 6)

- Owens, R. E. (1978). *Speech acts in the early language of nondelayed and retarded children: A taxonomy and distributional study* (Doctoral dissertation, ProQuest Information & Learning).
- Παρασκευόπουλος Ι.Ν, (1984). Εξελικτική Ψυχολογία
- Petitto, L. (1987). On the autonomy of language and gesture: Evidence from the acquisition of personal pronouns in American Sign Language. *Cognition*, 27, 1-52.
- Πόρποδας Κ.Δ, (1996). Γνωστική Ψυχολογία – Η διαδικασία της μάθησης. Τόμος1-2.
- Richards, M. P. (1974). *The integration of a child into a social world*. Cambridge University Press.
- Schlesinger, H.S., & Meadow, K.P. (1972). *Sound and sign: Childhood deafness and mental health*. Berkeley: University of California Press.
- Searle, J. (1996). What is a speech act?. In: Black, M. (Eds), *Philosophy in America*. New York: Allen & Unwin: Cornell University Press.
- Skinner, B. F. (1953). *Science and human behavior*. Simon and Schuster.
- Skinner, B. F. (1957). *Verbal behavior*. new York: appleton-century-crofts. Richard-Amato, P.(1996), 11.
- Snow, C. E. (1972). Mothers' speech to children learning language. *Child development*, 549-565.
- Snow, C. E. (1977a). The development of conversation between mothers and babies. *Journal of child language*, 4(01), 1-22.

Βιβλιογραφία (6 από 6)

- Snow, C. E. (1977b). Mothers' speech research: From input to interaction. *Talking to children: Language input and acquisition*, 31-49.
- Staats, A. W. (1975). *Social behaviorism*. Homewood, IL.: Dorsey Press.
- Searle, J. R. (1969). *Speech acts: An essay in the philosophy of language (Vol. 626)*. Cambridge university press.
- Snow, C. E. (1972). Mothers' speech to children learning language. *Child development*, 549-565.
- Snow, R., O'Connor, B., Jurafsky, D., & Ng, A. Y. (2008, October). Cheap and fast---but is it good?: evaluating non-expert annotations for natural language tasks. In *Proceedings of the conference on empirical methods in natural language processing (pp. 254-263)*. Association for Computational Linguistics.
- Snow, C. (1983). Literacy and language: Relationships during the preschool years. *Harvard Educational Review*, 53(2), 165-189.
- Snow, C. E., & Hoefnagel-Höhle, M. (1978). The critical period for language acquisition: Evidence from second language learning. *Child development*, 1114-1128.
- Τσιναρέλης Γ.Σ, (2004). *Γλώσσα και Επικοινωνία. Ακουστική μειονεξία και επικοινωνία*. Αθήνα.
- Wells, G. (1974). Learning to code experience through language. *Journal of Child Language*, 1(02), 243-269.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. Ευγενία Τόκη.
Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές.

Έκδοση: 1.0 Ιωάννινα, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO132/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κλπ., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ταφιάδης Διονύσιος
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης